

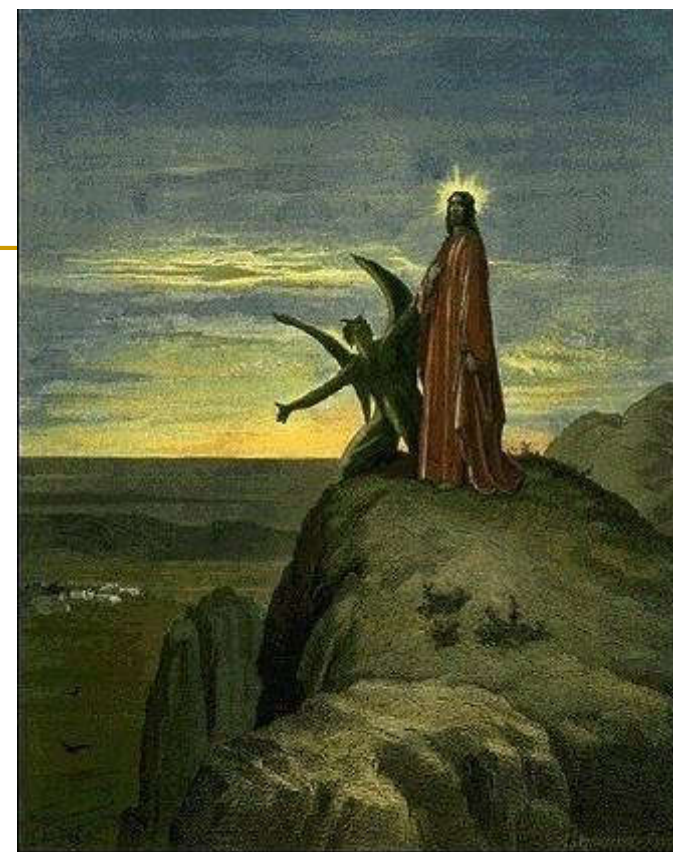
Biblijska teologija 1
amdg.eu/fer-bt1
biblijska.teologija@gmail.com

Kristova kušnja u pustinji

Mk 1,12s

Mt 4,1–11; Lk 4,1–13

Temeljni Markov izvještaj

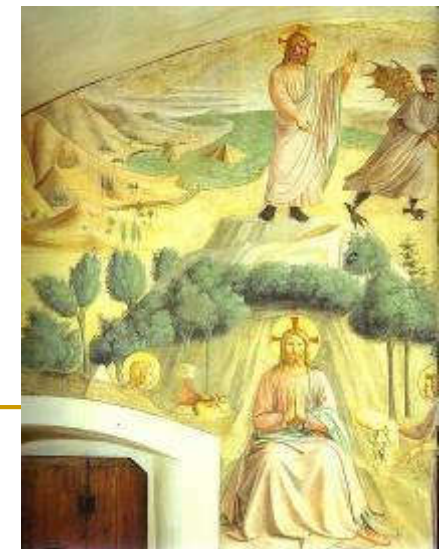
- Mjesto (Mk 1,12)?
- Pustinja
- = Narod Božji na putu
- Vrijeme u Mk 1,13?
- 40 dana
 - Mojsije na Sinaju (Izl 24,18; 34,28)
 - Ilija na putu (1 Kr 19,8)
- *Dj 1,3?*
- Isus nakon uskrsnuća
 - Zbivanje (Mk 1,13)?
- Isus u napasti
- 40 dana (usp. Lk 4,2)
- Kontekst – *prije* u Mk 1,10s?
- Objava Duha (10) i Oca (11)
 - *Poslije* (v14)?
- Isus propovijeda (14)
 - Likovi (v13)?
- Isus, Sotona, zvijeri, anđeli
 - Vodstvo (Mk 1,12)?
- Duh
- “izbacuje”
- vodi (Lk 4,1)
- da bude iskušan (Mt 4,1)

Dijelovi i dinamika teksta u Mt 4

- Uvod (Mt 4,1s):
- 40 dana *posta* (v2 = Lk 4,1s)
- razgovori Mt 4,3–10 – *kada?*
 - poslije 40 dana?
- 1. dijalog (3s) – *kušnja?*
- kamen – kruh (v3); – *odgovor?*
- γέγραπται “Pisano je!” (v4.7.10)
 - Zapovijed Kristu (v3):
 - “reci!” (v3)
- 2. dijalog (v5–7) – *gdje?*
- Vrh hrama – *kušnja?*
- Baci se! (v6) – *preuzeta metoda?*
- Svetogrдна:
“pisano je” Ps 91,11s (v6)
- O čemu govori Ps 91,12?
- “Nogom o kamen”
 - Skok s hrama?
- samoubilački
- 3. dijalog (v8–10) – *gdje?*
- Visoka gora – *kušnja?*
- Vlast – kraljevstvo *Božje* (4,17); slava *Očeva* (16,27)
 - Laž u 4,8?
- Sve s jedne točke
 - Kraj u v11?
- Anđeli (usp. Mk)

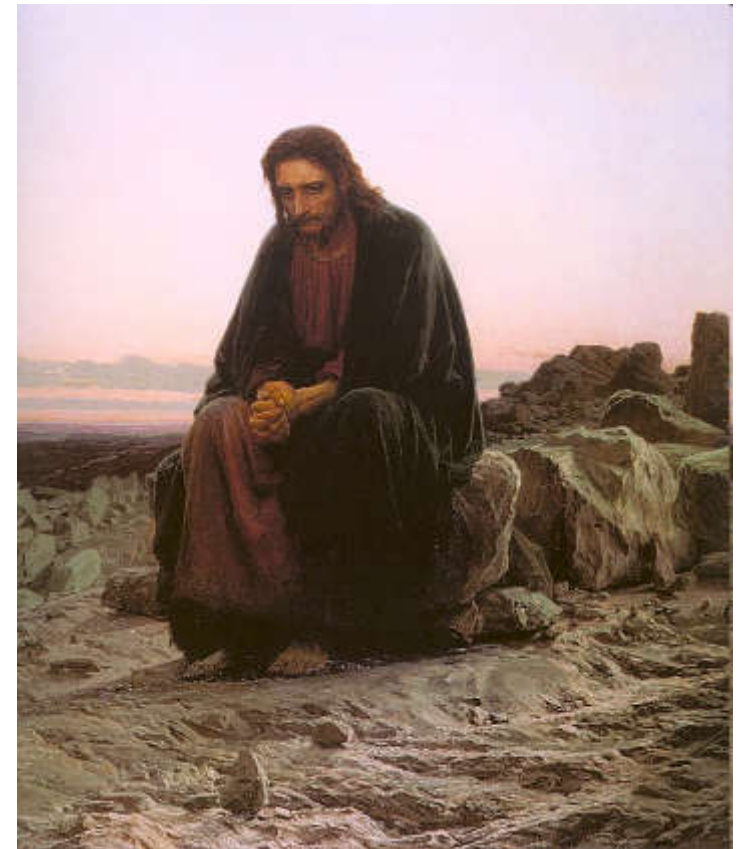
Fra Angelico,
Kristova kušnja,
poslije 1450

Isus i Biblija

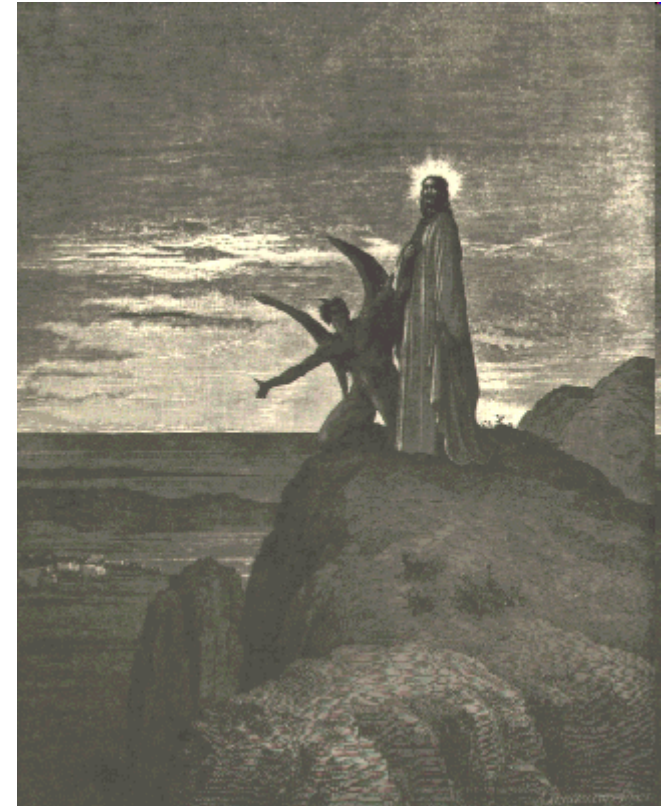
- ❑ Snaga Božje riječi za pojedine kušnje?
- Dostatna, napasnik prelazi na novu
 - ❑ Odakle odgovori?
 - ❑ “Pisano je” (Mt 4,4.7.10)
- ne samo o kruhu **Pnz 8,3b**
 - ❑ → Od čega čovjek živi!
- ne iskušavajte Boga svoga **Pnz 6,16a** (LXX jd.)
- Njemu iskazuj štovanje – Bogu se klanjaj! (“boj se, služi”) **Pnz 6,13a** (NZ: + μόνος)

Ivan Nikolajevič Kramskoj, Krist u pustinji, 1873.

Sinoptička usporedba

- Mk “divlje zvijeri”, *samo* 40 dana
- Lk 4,1–13 – novi elementi?
- Slijed kušnji (Lk 4,**3.5.9**):
 - 1. λίθος – ἄρτος (kamen – kruh v3),
 - 2. βασιλείαι (kraljevstva v5),
 - 3. ἱερός (hram v9)
- Sotonska tvrdnja u Lk **4,6**:
 - Meni je dana vlast (Lk 4,6)
 - Usp. “ja ću ti dati” (Mt 4,9)
- Kristov odgovor u **4,12**
na zlorababu Pisma (Lk 4,10s)
- “rečeno je” – živa predaja
(Lk 4,12) →

Gustav Dore, Isusova kušnja, 1865.

- Sotona odlazi (**4,13**)
– *zauvijek?*
- Do nove prilike

Četvrta kušnja i velika pobjeda

- “Ako si Sin Božji...” Mt 4,3.6 (Lk 4,3.9)
 - usmjerena na **Mk 1,11**
- “Ti si Sin moj, Ljubljeni u tebi mi sva milina” (Mk 1,11, Lk 3,22)
 - “Ovo je Sin moj” (Mt 3,17)
 - Tko ponavlja kušnju u **Mt 27,39s?**
- Prolaznici (27,39):
“Ako si Sin Božji...” (40)
 - Konačna pobjeda u Mt 4,10 – čime?
- Ime – vlastita riječ, raskrinkan
 - Usp. Post 3, Job 1s → NZ
 - Zmija → שָׂטָן *śātān* = Protivnik
 - Čovjek: “dati ime” (Post 2,19s)
- zapovijed (Mt 4,10): “Odlazi!”

Evandeoski talenti

Mt 25,14–30

Isusova pouka

- Početak: “kao” (Mt 25,14)
 - što? usp. **25,1**
- βασιλεία τῶν οὐρανῶν
kraljevstvo nebesko (25,1)
 - Granice teksta: δοῦλος (v**14.30**)
- “sluga” (v**14.30**)
 - Kako gospodar dijeli (v15)?
- prema silama (δύναμις v15)

Dijalozi

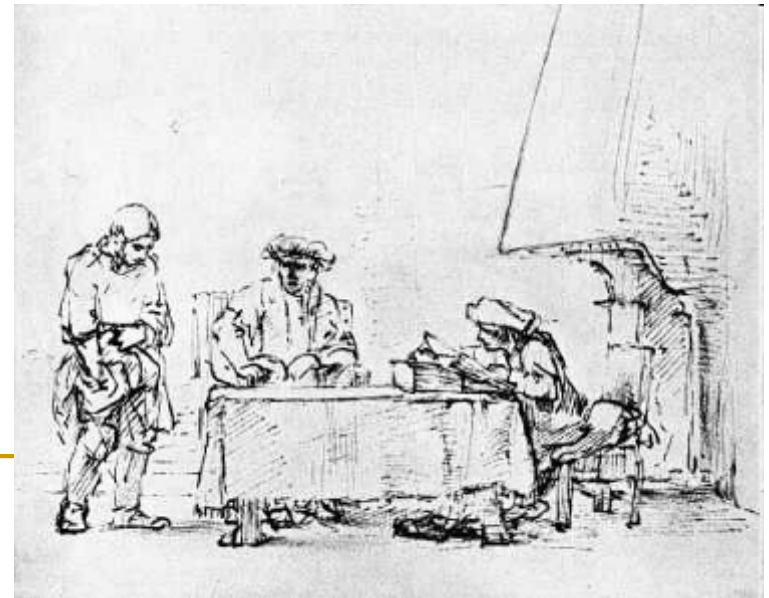
- Tko je u dijalogu?
- Mt **25,20s**:
- Gospodar i prvi sluga
- **v22s**:
- Gospodar i drugi sluga
- **v24-27**:
- Gospodar i treći sluga
- **v28-30**:
- Gospodar i sluge (2. mn.)

Matthäus Merian stariji, Parabola o talentima, 1625.-30.

Ispit dobrote i vjernosti

- Tko prvi polaže račun (v20)?
- Prvi sluga (v20)
 - 1. i 2. odgovor (v20.22):
- “predao si mi... stekao sam...”
 - 3. odgovor (v25) :
- “Evo ti *tvoje*”,
 - Što je zakopao (v18.25)?
 - “gospodarov novac”; “tvoj talent”
 - 1. i 2. ocjena (v21.23)?
- ἀγαθός, πιστός (dobar, vjeran)
 - 1. i 2. rezultat (v21.23)
- Malo → mnogo
- 3. ocjena (v26.30):
- zao, lijen (v26)
beskoristan (v30)
 - Misao i emocija u v24s?
- Gospodar,
sjetva, žetva (v24)
- φόβος strah (v25)

Rembrandt, Prispodoba o talentima, oko 1652., Louvre

Odgovornost

- 1 τάλαντον
- 6000 drahmi
 - 60 kg = 3000 €
ili 13x više
(usp. Izl 38,25s)
- Gospodar im *predaje*
(παραδίδομι
Mt 25,14.20.22)
- Vrati mi moje?
 - Koliko ima 1. sluga (v28)?
- 11 talenata

Ian Pollock, Talenti, 2000, Galerija EICH

- Koja kvaliteta 4x (Mt 25,21.23)?
- *Vjernost* = ključ uspjeha
 - Rezultat na osobnoj razini
(v21.23)
- χάρα – radost, užitak

“Rasipni sin”

**Dobri otac izlazi
ususret sinovima
(Lk 15,11-32)**

Tekst

- Početak: “i reče” (Lk 15,11a)
- kome (Lk 15,1s)?
 - τελῶναι, ἁμαρτολοί (15,1)
 - φαρισαῖοι, γραμματεῖς (v2)
 - Što? – παραβολή (v3)
- Kraj: kome govori u 16,1?
- učenicima (16,1)
- O čemu rouka? εὐφραίνω (v23.24.29.32)
 - “Veseliti se”
- Grijech (v19.21 ⇔ v24.32)
 - Sin: ἁμαρτάνω (v19.21)
 - Otac: νεκρός, ἀπόλλυμι “mrtav”, “propasti” (v24.32)

- Podjela:
 - 15,11 uvod: otac i sinovi
 - 15,2-24:
- Otac i mlađi sin
 - 15,25-32:
- Otac i stariji sin

Otac i mlađi sin

- ❑ Inicijativa *mlađega* (Lk 15,12)
- otac pravedno dijeli:
dio koji pripada
- ne priječi odlazak (13)
 - ❑ *daleka zemlja* (13)
- vidi ga dok je bio *daleko* (20)
- sućut (20): otac se *sažalio*
 - Samaritanac (10,33)
Isus nad udovicom (7,13)
 - ❑ Očeva inicijativa (20.22):
- trči, grli, ljubi (20)
- obuća (22)
 - ⇔ “primi me kao najamnika” (19)

Otac i stariji sin

- Tko dobiva u v12?
- “im (njima)” – podjela obojici (v12)
- *izići* (v28) – otac opet izlazi
 - Prvi govori: “nagovarati” (v28) παρακαλέω *obodriti*
- Sluša sina (v29s):
 - Želio se provešeliti s prijateljima
 - “ovaj sin tvoj” (v30)
- Daje odgovor (31s)
 - τέκνον: “sinko” (31) ⇔ “služim ti” (29)
 - “Sve je tvoje” (v31) ⇔ dio imanja (v12)
 - “I najamnici obiluju” (v17)
 - “Tvoj brat” (v32) ⇔ v30
- veselje i radost (v32) ⇔ bijes (v28)

